

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

28 januari 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Patrick Lachaert, Gerald Kindermans, Bruno Tobback,
Johan Malcorps en Jos Bex –**

**houdende het verlenen door de Vlaamse Milieumaatschappij van gegevens aan gemeenten,
gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in opdracht van de gemeenten
belast met de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Als gevolg van de Europese richtlijn 91/271/EEG van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater zijn de lidstaten verplicht alle agglomeraties uit te rusten met een opvangsysteem voor stedelijk afvalwater en ervoor te zorgen dat vóór het afvalwater geloosd wordt, het aan bepaalde zuiverheidsvereisten voldoet. Die richtlijn moet binnen een welomschreven tijdpad uitgevoerd worden.

Zo moeten de lidstaten uiterlijk op 31 december 2005 hieraan voldoen voor agglomeraties met 2000 tot 5000 inwonerequivalenten.

Deze Europese richtlijn werd in de Vlaamse regelgeving omgezet door de decreten tot aanpassing van de wet van 29 maart 1971 op de verontreiniging van de oppervlaktewateren en door het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen (VLAREM II).

Het Vlaamse beleid is erop gericht de (afval)watercyclus rationeel te beheren. In dat opzicht geniet de aansluiting op de openbare riolering, met het oog op de zuivering, de voorkeur.

Aansluitend op de voorgaande richtlijn legt de Europese kaderrichtlijn water 2000/60/EG van 23 oktober 2000 een reeks basisbeginselen vast voor een duurzaam geïntegreerd waterbeleid en creëert ze een kader voor de bescherming van oppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater. Hiervoor werd een maatregelenprogramma uitgewerkt in een beheersplan binnen minimaal de stroomgebieden. Zo moet er tegen 2015 een goede ecologische toestand bereikt zijn voor het oppervlaktewater en het grondwater.

Deze richtlijn werd in Vlaamse regelgeving omgezet door het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003.

Op grond van de Europese richtlijnen moeten de gemeenten instaan voor de waterafvoer via de niet-prioritaire, dus gemeentelijke rioleringen, alsook voor de kleinschalige waterzuivering (KWZI's). De NV Aquafin is bevoegd voor de andere installaties en de prioritaire rioleringen. Daarnaast zijn de particuliere verbruikers verplicht om het huishoudelijke afvalwater te zuiveren. Het huishoudelijke afvalwater wordt daartoe in de openbare riolering

geloosd, tenzij de verbruiker beschikt over een individuele afvalwaterbehandelingsinstallatie.

Zoals wordt aangegeven in de kaderrichtlijn water is in het kader van het beheer van de watercyclus het beginsel van de "kostenterugwinning" en het beginsel "de vervuiler betaalt" van belang. Dat betekent dat ervan uitgegaan wordt dat de vervuiler ook zal instaan voor de financiële implicaties van de zuivering van zijn afvalwater.

Het voorgaande toont aan dat het economische belang van het beheer van de watercyclus zich ook laat gelden binnen de bevoegdheid van de gemeenten. Het water is een verhandelbaar goed geworden, waaraan diensten verbonden zijn. Die diensten zijn vaak niet los te koppelen van het goed op zich. Met andere woorden, zij maken integraal deel uit van een geheel waarin het beginsel dat "de vervuiler betaalt" en het beginsel van de "kostenterugwinning" centraal staan.

In het kader van de economische ontwikkeling inzake het waterbeleid blijken zeer ruime kosten verbonden te zijn aan de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van de niet-prioritaire, dus gemeentelijke rioleringsnetten. Zo worden de "naakte" kosten voor de verdere gemeentelijke aanleg van riolering voorzichtig geraamd op 2 à 3 miljard euro. Andere bronnen maken gewag van een bedrag van 6,5 miljard euro voor de uitbouw van de ontbrekende gemeentelijke rioleringsinfrastructuur. Weliswaar kunnen de gemeenten gebruikmaken van de financiële tegemoetkomingen vanwege het Vlaamse Gewest in het kader van het zogenaamde Rio-besluit en zich zo daardoor mede inpassen in het Vlaamse waterbeleid.

Die subsidies zijn evenwel maar een gedeeltelijke tegemoetkoming voor de totale kosten die de gemeenten maken. Daarnaast zijn er nog de dwingende tijdspaden van beide Europese richtlijnen die ervoor zorgen dat nog zeer grote investeringen uitgevoerd moeten worden die de gemeenten alleen vaak niet aankunnen. Het waterbeleid en de uitvoering ervan zijn bovendien ook op gemeentelijk vlak een complexe materie geworden.

De gemeente kan, zoals voorheen, binnen haar gemeentelijke autonomie zelf zorgen voor de uitbouw van het gemeentelijke rioleringsnet, voor het onderhoud en de exploitatie van dat net en dat financieren via de algemene middelen en/of via een heffing of retributie. De gemeente kan die diensten ook overdragen aan een door haar op te richten gemeentebedrijf. De gemeenten kunnen bovendien die diensten overdragen aan een intergemeentelijk

samenwerkingsverband dat dankzij de ervaring, de structuur en de economische aanpak er vaak beter geschikt voor is.

Die laatste mogelijkheid zorgt voor aanzienlijke schaalvoordelen. Het feit dat de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden niet gebonden zijn aan een jaarlijks budget zal in vele gevallen de noodzakelijke investeringen vergemakkelijken en een beter beheer mogelijk maken.

De gemeenten zijn uiteraard vrij, binnen hun gemeentelijke autonomie, in de keuze die zij willen maken.

Een intergemeentelijk samenwerkingsverband of intercommunale is evenwel niet bevoegd om een belasting of heffing op te leggen. Wel kan zij, in het kader van aangegane contractuele verbintenissen met huishoudelijke gebruikers/klanten, er zich toe verbinden om water af te voeren en de nodige diensten die daarmee verbonden zijn te leveren. De klant verbindt er zich op zijn beurt contractueel toe om voor die diensten een prijs te betalen. De gebruikers behouden evenwel de keuze tussen de individuele waterzuivering of de aansluiting op het openbare gemeentelijke rioleringsnet.

Om de diensten die aangeboden worden door de gemeente, een gemeentebedrijf, of een intergemeentelijk samenwerkingsverband te kunnen laten vergoeden op grond van het beginsel "de vervuiler betaalt" en op basis van het beginsel van de "kostenterugwinning", zijn de gegevens over het waterverbruik onmisbaar. Ook in het kader van de diensten in verband met de aanleg, het aanpassen, het onderhoud en de exploitatie van de rioleringsnetten in het algemeen, zijn die gegevens van belang en zullen ze worden verwerkt. Deze gegevens gaan in hoofdzaak over het huishoudelijke drinkwaterverbruik en/of over het grondwatergebruik bij particulieren. De gegevens worden verzameld door de Vlaamse Milieumaatschappij – VMM – die decretaal via de wet op de oppervlakteverontreiniging die opdracht kreeg toegewezen en uitvoert. De Vlaamse Milieumaatschappij gebruikt deze gegevens onder meer voor de vestiging van de milieuheffing.

De gegevens over het grondwater worden door diegene die een grondwaterwinning in gebruik neemt verplicht ter beschikking gesteld van de VMM (art. 35octies, § 2). Bovendien worden de gegevens en inlichtingen m.b.t. het drinkwaterverbruik door de VMM verkregen door de medewerking van gemeentelijke regies, de intercommunales en alle andere maatschappijen die instaan voor de

openbare watervoorziening die deze gegevens aan de VMM verstrekken (art. 35octies, § 5).

De toevoeging van een derde lid aan artikel 35octies, § 5, zoals uitgewerkt in dit voorstel van decreet, wil de VMM de machtiging of toelating geven die gegevens te verstrekken aan :

- de gemeente ;
- het gemeentebedrijf dat belast is met de aanleg, de aanpassing, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen ;
- het intergemeentelijke samenwerkingsverband dat belast is met de aanleg, de aanpassing, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen.

Dat gebeurt met het oog op de kostenaanrekening van de geleverde diensten in relatie tot het principe "de vervuiler betaalt".

De toevoeging van een vierde lid aan artikel 35octies, § 5, strekt ertoe om de gemeente, het gemeentebedrijf of het intergemeentelijke samenwerkingsverband op eenvoudig verzoek deze gegevens te laten opvragen bij de VMM.

Verder is het belangrijk dat de gemeenten die instaan voor de aanleg, het aanpassen, het onderhoud en/of de exploitatie van de niet-prioritaire rioleringen alsook voor kleinschalige waterzuivering (al of niet via autonome gemeentebedrijven of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden), dat op een zo efficiënt en goed mogelijke manier kunnen doen. De nodige informatie over onder meer drinkwaterverbruik, grondwatergebruik, lozingen, kwaliteit van oppervlaktewater en alle andere nuttige informatie waarover de VMM beschikt, is hierbij van het grootste belang. Bijgevolg is het wenselijk dat de VMM alle nuttige gegevens waarover zij in dit kader beschikt op eenvoudig verzoek kan bezorgen aan :

- de gemeente ;
- het gemeentebedrijf dat belast is met de aanleg, de aanpassing, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen ;
- het intergemeentelijke samenwerkingsverband dat belast is met de aanleg, de aanpassing, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen.

De toevoeging van een achtste punt aan artikel 32quater is gericht op deze informatieverstrekking, die past in de opdracht van de VMM als Vlaamse openbare instelling.

De indieners van het voorstel van decreet tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 menen dat op een dergelijke wijze en met respect voor de gemeentelijke autonomie een belangrijke aanzet gegeven wordt om de ecologische en economische doelstellingen van de Europese richtlijn stedelijk afvalwater en van de kaderrichtlijn water te realiseren.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Artikel 1 geeft de bevoegdheidsafbakening aan.

Artikel 2

Dit artikel voegt een achtste punt toe aan artikel 32quater, § 1, dat ertoe strekt om gegevens verzameld door de Vlaamse Milieumaatschappij die niet begrepen zijn onder artikel 3 hierna, maar toch van bijzonder nut zijn voor de gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die door de gemeenten belast zijn met en instaan voor de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen, aan hen te bezorgen.

Artikel 3

Dit artikel voegt een derde lid toe aan artikel 35octies, § 5, waardoor de Vlaamse Milieumaatschappij de machtiging of wettelijke toelating krijgt om de gegevens die ze verkrijgt van :

- de gemeentelijke regies, de intercommunales en alle andere nutsmaatschappijen die instaan voor de openbare watervoorziening ;
- en van diegene die een grondwaterwinning in gebruik neemt of heeft, door de verwijzing naar § 2 van artikel 35octies ;

te bezorgen aan :

- de gemeenten ;
- de gemeentebedrijven die in opdracht van de gemeente(n) belast zijn met de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen ;
- de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die in opdracht van de gemeente(n) belast zijn met de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen.

Tevens wordt aan hetzelfde artikel in dezelfde paragraaf een vierde lid toegevoegd waardoor de gemeenten, de genoemde gemeentebedrijven en de genoemde intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (van het nieuwe vierde lid) op eenvoudig verzoek deze gegevens kunnen opvragen bij de Vlaamse Milieumaatschappij die verplicht is die gegevens te verstrekken.

Patrick LACHAERT
Gerald KINDERMANS
Bruno TOBBACK
Johan MALCORPS
Jos BEX

VOORSTEL VAN DECREET

voor de gegevens waarvan sprake in het eerste lid van § 5 en in artikel 35octies, § 2, aan hen ter beschikking."

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Aan artikel 32quater van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging zoals herhaaldelijk gewijzigd, wordt in § 1 na punt 7° een punt 8° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“8° het meedelen aan gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die door de gemeenten belast zijn met en instaan voor de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen, op eenvoudig verzoek van hen, van gegevens waarover zij beschikt die nuttig zijn in het kader van de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen.”.

Artikel 3

In artikel 35octies van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 5 wordt een nieuw derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“De Maatschappij wordt gemachtigd om alle gegevens en inlichtingen, waarvan sprake in het eerste lid en in artikel 35octies, § 2, te verstrekken aan gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die door de gemeenten belast zijn met en instaan voor de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen.” ;

2° er wordt een nieuw vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“De Maatschappij stelt op eenvoudig verzoek van gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die door de gemeenten belast zijn met en instaan voor de aanleg, het aanpassen, het onderhoud of de exploitatie van gemeentelijke rioleringen daar-

Patrick LACHAERT
Gerald KINDERMANS
Bruno TOBBACK
Johan MALCORPS
Jos BEX
